Mettet endeved stopper råten

Enden på kledningen kalles endeved. For å unngå oppsprekking, og ikke minst råte, må denne beskyttes ekstra. Hvis endeveden får stå ubeskyttet, trekker treverket til seg fuktighet. Og ja, det gjelder også fabrikkgrunnet kledning!

Av Charlotte Holberg Sveinsen/ifi.no, ifi.no

Hvorfor er endeveden så viktig

Inne i alt treverk finnes tynne rør som transporterer vann til treet mens det lever. I disse rørene trekkes vann opp av kapillærkreftene, og dette fortsetter også når treverket er sagd og kappet til kledningsbord, vindusdetaljer og rekkverk med mer.

Råtesopp angriper treverk som er fuktig. Treet må ha en fuktighet på over 20% og trives best med en fuktighet mellom 30 – 50%. Råtesoppen bryter ned cellulosen i treet, og treverket kan få uopprettelige skader. Begynnende råteskade kan være vanskelig å oppdage, fordi de ofte angriper treverket innenfra.

Ved å forsegle enden på tredetaljen med en olje som trenger inn i treverket forhindres det kapillære oppsuget, slik at treverket holder seg tørt.

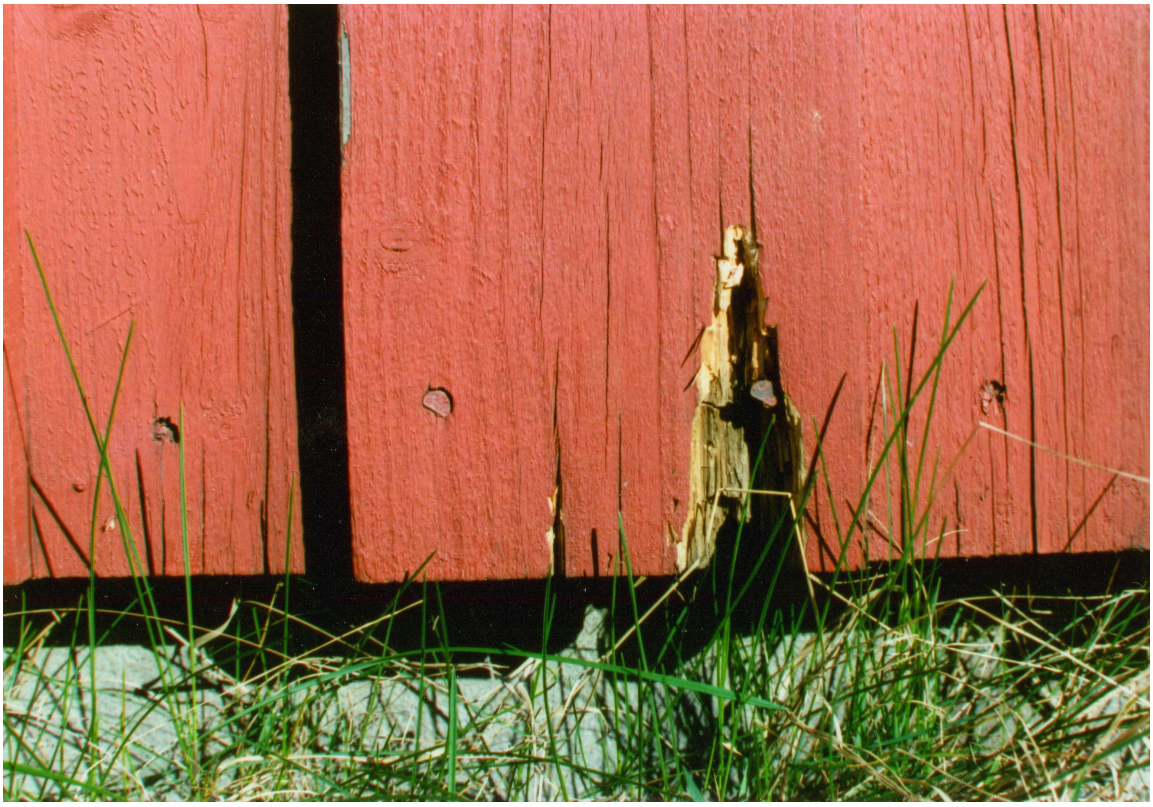
SPIKERHULL: Et eksempel der det er brukt for mye kraft. Her trenger vann inn.

Ikke glem spikerhull

Spikerhodet skal ikke slås inn i treverket, men ligge i flukt kledningens overflate. Juster derfor ned trykket på spikerpistolen, eller bruk hammer.

Hvis spikeren slås for langt inn dannes et hull der vann kan trenge inn – med råteskader til følge. Ved hull og skader på kledningen beskyttes treverket ved at treverket sauses godt inn med impregneringsolje. Det går også fint å tette hullet med et oljebasert kitt som knas til en liten kule og presses inn.

– Endeved er steder man ofte glemmer å male eller beise. Når vannet renner nedover husveggen, trekker det opp i treverket via endeveden. Den fungerer som sugerør. Når det skjer, vil det bli råte og sprekkdannelser i kledningen, forklarer Lars Petter Rustan hos Jordan.

RÅTE: Her har det gått galt på grunn av manglende grunning av endeveden, og skaden skjer fort.

Fabrikkbehandlet er ikke ferdigbehandlet

Alt treverk som er kappet er utsatt. Det være seg kledningsbord, terrassebord, dør- og vindusomramminger og treverket i stakittgjerdet. Du bør sørge for at alle ender er godt beskyttet med grunning eller impregneringsolje før du dekker med maling.

– Alle hus har endeved som det er viktig å beskytte. Og tenk på fabrikkgrunnet eller -beiset kledning. Der er det mange snittflater, og det er veldig sjelden at det er behandlet fra leverandøren. I tillegg har snekkeren kappet og skjøtet litt. Derfor er det veldig viktig å gå over med grunning og maling da det settes opp, sier Rustan.

Her får du ulike måter å gjøre det på:

Dypping

DYPPING: Ved å dyppe treplanken i grunning før det monteres på veggen er du helt sikker på at du har kommet godt til.

Dypp enden av kledningsbordet i en bøtte med grunning eller impregneringsolje før det monteres på veggen.

Vinklet langpensel

LANGPENSEL: Med en pensel med langt, vinklet skaft er det lettere å behandle endeved på kledning som er montert.

Er treverket allerede montert, og det er mulig å komme til under kledningsbordene, er det bare å gå i gang med en pensel.

– Bruk en vinklet langpensel. Det gir litt ekstra rekkevidde og du kommer enkelt til på vanskelige steder, sier Rustan.

Påfør godt med grunning eller impregneringsolje. Ikke spar på godsakene, treverket skal mettes, så 3-4 strøk er fint. Påfør vått i vått. Så er det bare å dekke godt med maling, vanlig er to strøk.

Sprøyte og svamp

SPRØYTE OG SVAMP: Press inn en svamp i sprekken og fyll den med impregneringsolje. Da trekker kapillærene i treverket opp oljen.

Mange har panel som står så tett ned på vannbrettet ved vinduene at det blir vanskelig å komme til med pensel på endeveden. Da har Roger Fridheim, malermester og teknisk supportkonsulent hos Flügger, et lurt tips:

– Der det er vanskelig å komme til med pensel, kan du bruke en medisinsprøyte du fyller med olje. Jeg bruker en tyntflytende og penetrerende olje som hindrer sopp og råte å gro på overflatene. Sprøyt inn oljen der du ikke kommer til ellers. Til hjelp kan du også dytte en svamp innunder kanten mellom endeved tilstøtende konstruksjon, og fylle svampen med olje fra sprøyten, tipser han.

SPRØYTE: Fyll en medisinsprøyte med oljen og påfør i alle møter mellom to trematerialer, også detaljene på vinduer og rekkverk trenger behandling.

Klut og bredsparkel

FILLE: Press en fille eller klut inn i sprekken ved hjelp av en bredsparkel, så kan du fukte kluten med olje.

Lars Petter Rustan har også en annen lur metode for å komme til trange plasser.

– Legg en mikrofiberklut rundt en bredsparkel og stikk den innunder kanten. Så kan du fukte kluten med en pensel med olje. Da vil oljen trekke inn i treverket, råder han.

Godt utført

Etter at endeveden er behandlet med grunnings- eller impregneringsolje er det viktig å påføre godt med dekkende maling eller beis i henhold til produsentens anvisning.

Bruk produkter fra samme malingsystem. Ved alt malearbeid er det viktig å lese og følge den anvisning som produsenten av malingen har laget.

Slik skal det se ut: Mettet endeved som forhindrer råte.